СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 228. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 1-го жовтня 1935. — VOL. XLIII. No. 228. Jersey City, N. J., Tuesday, October 1, 1935. THREE CENTS

ВЕЛИКИЙ ГУРАҐАН НА КУБІ

ГАВАНА. — Гураґан, що при кінці тижня вдарив на східньо-центральну частину острова Куба, прокосив через острів дорогу 150 миль завширшки. Зірвав комунікаційні засоби. Повалив багато домів. Вбив коло 30 осіб та покалічив коло три сотні.

З Куби гураґан перейшов на море, а потім ударив об півостров Флориду. Знаючи наперед, що гураґан ударить на побереже Флориди на полудне від озера Окічобе, уряд постарався повідомити населення заздалегідь та виселити цю околицю. Уряд теж повідомив кораблі, що були на морю, щоб на час утікали на безпечні місця.

КОРАБЕЛЬ НАЇХАВ НА ПІДВОДНІ СКАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Корабель „Ротердам" повідомив своїх власників, Голяндсько-Американську Лінію, що кружляючи по Карібськім морю по дорозі до Багамських островів та Західних Індій, він напоровся на підводну скалу коло 100 миль на схід від Кінгстону.

Радіова депеша завзиває інші кораблі, що находяться в цій околиці, щоб вони підплили до „Ротердаму" та станули готові ратувати людей, якби цього було потреба.

Здається, що корабель буде можна вратувати. Має він 21,000 тон містоти.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕВНЯЄ КРАЙ, ЩО ЗБІЛЬШЕННЯ ПОДАТКІВ НЕПОТРІБНЕ.

ВАШИНҐТОН. — Буджетове бюро подало до публичного відома посланіє президента Рузвелта до цього бюра в справі буджету краю на наступний фіскальний рік.

Президент доказує в посланію, що дефіцит федерального уряду в 1936-тім році зменшиться та що через те не треба буде підвищати податків.

Рівночасно президент підчеркує оживлення торговлі й промислу.

ПРЕЗИДЕНТА ВИТАЮТЬ НА ЗАХОДІ ЮРБИ ЛЮДЕЙ.

БОВЛДЕР ДЕМ. — Президент Рузвелт приїхав сюди, щоб виголосити тут промову.

По дорозі, де тільки задержувався поїзд президента, його витали величезні товпи народу. Особливо гучно витали президента в стейті Юта, де до залізничих стацій виходили цілі процесії з прапорами й бандами.

У своїй промові, виголошеній на одній стації в Юті, президент хвалив безінтересовність Америки, яку вона виявила, даючи свободу Филипінам.

ДОРОЖНЕЧА ЗРОСТАЄ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент Праці подає в своїм рапорті з рівня життя, що за рік, який скінчився 15-го липня, життя в 32 найбільших містах краю подорожіло на майже 3 проценти.

ВИСИЛАЮТЬ ВІЙСЬКА В СТРАЙКОВУ ОКРУГУ.

ФРЕНКФОРТ (Кентокі). — Стейтовий ґубернатор Лафун післав у повіт Гарлен 50 жовнірів національної ґвардії, щоб вони „зробили докладний розслід повіту".

Майнерська юнія „Юнайтид Майн Воркерс" жалувалася перед ґубернатором, що власники копалень завели проти робітників „режім терору".

ДЕПОРТУЮТЬ ЗАСУДЖЕНИХ ІМІҐРАНТІВ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Ґубернатор цього стейту, Гофмен, приказав судови помилування, щоби він віддав усіх ненатуралізованих іміґрантів, засуджених на вязницю від двох літ до досмертної, федеральному урядови для депортації до їх рідного краю.

Ґубернатор каже, що він робить це з мотивів ощадности. Мовляв, депортація ощадить стейтови кошти удержання цих вязнів. За його обчисленням, стейт ощадить у першім році 15,000 долярів, а разом 100,000 долярів. Рівночасно це облекшить значно стиск у тюрмах.

Мають депортувати іміґрантів до отсих країв: 25 до Італії, 3 до Німеччини, 2 до Арґентини та по 1 до: Литви, Вірменії, Голяндії, Данії, Панами, Нової Фундляндії, Австрії, Анґлії, Перу, Росії, Румунії, Іраку, Індії, Греції й Польщі.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ ВТІКАЧАМ З НІМЕЧЧИНИ.

НЮ ЙОРК. — Тут зорґанізувались аж дві орґанізації для ратування втікачів з Німеччини. Одна з тих орґанізацій, що назвала себе „Американський Християнський комітет для німецьких утікачів", поклала собі за ціль збирати допомогу для втікачів не-Жидів. Кажуть аранжери, що таких утікачів є 10,000 осіб.

ВИЛОМ З ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК. — З вязниці повіту Бронкс виломилися в неділю зполудня 4 небезпечні злочинці. Вони побили 4 тюремних дозорців та, забравши від них ключі, отворили собі дорогу на волю. Ще того самого дня їх зловили.

КОНҐРЕС „ОДНОГО ПОДАТКУ".

У готелю „Нюйоркер" у Ню Йорку відбувся „конґрес Генрі Джорджа", себто прихильників науки цього вченого, котрий пропаґував розвязувати всі суспільні й економічні питання накладанням одного податку на землю. На конґрес прибули теж делеґати з Данії й Анґлії. Між иншими анґлійським делеґатом був вайкавнт Филип Сновден, бувший анґлійський міністер скарбу. Данський представник Фольке говорив про так звану ґеорґіську партію в Данії, що спирається на навчання Генрі Джорджа й добула собі в Данії величезний вплив.

ЗАВАЛИВСЯ ТУНЕЛЬ.

Цими днями трапилася в Берліні велика катастрофа, а саме: завалився тунель підземної залізниці під будовою нової великої камениці.

Місце катастрофи представляється з поверхні вулиці як глибока пропасть, у яку запалася м. ін. велика залізна підойма й ціла залізна конструкція. На просторі 50 м. повстала велика прірва, з якої видко каналізаційні і водотягові рури та инші земні інсталяції. У хвилині катастрофи вибухла з рур вода нагальною струєю, але вкоротці воду вилучено. Є кілька жертв у людях.

НЕВИКОРИСТАНИЙ УРОЖАЙ ВИНОГРАДУ.

Завдяки сприятливій погоді в Мароку зародив сильно виноград. Однак надмір овочу причинився до небувалого спадку цін. За одно кільо винограду платять 5 сантимів, значить несповна 2 гроші. А що число консументів не побільшилося, багато продуцентів лишили виноград незібраний, щоб не тратити видатків на працю і кошти переховання овочу. В округах Фез, Чекес і Уджіда стоять величезні простори з невикористаними плянтаціями винограду. У звязку з тим місцева влада заборонила закладати нові винниці, причому на відбудову старих плянтацій потрібний окремий дозвіл. Як низько стоїть іще орґанізація розподілу матеріяльних дібр на світі!

ЩО ЗАБОРОНЯЮТЬ У НІМЕЧЧИНІ.

У Берліні існує при міністерстві пропаґанди окрема судова „палата", що є бюром цензури для ріжних творів. В останніх днях вона заборонила до вистави в державному театрі три твори, що від десятків літ були в репертуарі німецьких і чужинних театрів. Є це „Михайло Крамер" Гавптмана, „Марія Магдалина" Гебеля й „Анна Кареніна" Толстого. У літературних колах ця заборона зробила величезне враження.

ВІЙНА З ДИКАМИ.

Війну з диками розпочало населення Греції. В грецьких лісах намножилося так багато диків, що влада рішила розпочати з ними загальну кампанію. Задля цього видала населенню серед лісів велику скількість набоїв дум-дум.

ПОМЕР ГОЛОВА „Р. Н. О."

В Городку коло Рівного помер 16. червня барон Володимир Штейнгель, що був від кількох літ головою „Русского Нар. Обєднання" в Польщі.

ГЕРСТ МАЄ КАНДИДАТА ПРОТИ РУЗВЕЛТА.

Вилієм Рендолф Герст, відомий власник багатьох газет, видав публичну заяву, в котрій каже, що президент Рузвелт може бути побитий при наступних президіяльних виборах та що людиною, яка може цього доконати, є Ландон, ґубернатор стейту Канзас.

ПАНА ОТМАРА ПРОГНАЛИ З МОСКВИ.

Московський кореспондент „Газети Польской" у Варшаві, Іван Берзон, відомий під псевдонімом „Отмара", дістав від комісаріяту внутрішніх справ СССР приказ, щоб до трох днів забрався поза кордони Совєтів. Причиною прогнання пана Отмара з Москви є його дописи з большевії в „Газеті Польской", — до речі дописи дуже обережні й делікатні, а подекуди й чолоприклонні. В Польщі ця подія викликала неприхильний для товаришів відгук, бо „Газета Польска" є майже офіціозом польського уряду. До того Отмар-Берзон був кореспондентом державного ПАТ-а (Польської Аґенції Телеграфічної). Кажуть, що польський уряд заборонив уже побут у Польщі кореспондентові совєтської аґенції „ТАС".

МІЖПЛЯНЕТАРНИЙ ВОЛОКИТ.

Перед кількома тижнями один з астрономів обсерваторії в Йоганесбурґу в південній Африці, Джексон, відкрив маленьку білу плямку 13-тої зоряної величини, що посувалася на небозводі. Дальші обсервації двох американських астрономів ствердили, що це комета, яка вже пройшла свій соняшний шлях і віддалюється від нас. З обчислень виходить, що нова комета окружує наше сонце у відворотному напрямі, ніж усі планети. Дальші обсервації ствердили, що комета біжить по зовсім отвертій лінії, наслідком чого більше до сонця не вернеться. З часом перейде до одної із сусідніх соняшних систем. Станеться це не скоро, аж за кілька тисяч літ, бо комета віддалюється від нашого сонця щораз поволіше, а віддаль від найближчого сонця рівняється нашій планетарній системі, взятій 500 разів.

ЗРАДИВСЯ ПИСЬМОМ.

Перед городським судом у Львові відбулася карна розправа проти злодія Карла Лінера, що перед кількома місяцями в поспішному потязі між Львовом і Ходоровом украв львівському купцеві М. Зінґерові портфель з 300 зл. та документами, приспавши його якимсь наркотиком. На розправі Зінґер предложив лист, одержаний після своєї пригоди, яким анонімний автор повідомив його, що знайдений нібито портфель з документами йому відсилає, а гроші задержує собі як безробітний. На основі графольоґічної експертизи, яка ствердила, що лист писав обвинувачений Лінер, суд засудив його на один рік вязниці.

СЛАВЯНИ ПІД БУКАРЕШТОМ.

Румунський письменник Віктор Ефтімів ствердив, що на північ від Букарешту, там, де тепер село Періш, була колись славянська оселя Перун. Назва взята з української мітольоґії.

ҐІРКА СПРАВА З ТИМ ЦУКРОМ...

Один кільограм цукру коштує 1.35 зл. Це є ціна така ґірка, що цукор смакує як полин. Польща могла донедавна вивозити понад 300,тон цукру. Таку квоту признано міжнародним договором. Одначе з Польщі вивезено тільки частину з того. Яка причина цього? Чи може замало вироблено в Польщі цукру? Ні! Але цукру у світі є стільки, що на міжнародних ринках він іде за безцін. З Польщі вивезено в 1934. р. 101,000 тон за квоту 13 міліонів злотих.

Це иншими словами значить, що закордон брав цукор з Польщі по ціні 1 кґ. за 13 грошів, це є 10 разів дешевше, як платив краєвий консумент.

Як обчислюють, на тім інтересі тратить скарбовий уряд Польщі коло 60 міліонів зл. Крім цього уряд виріб тих 101 тисяч тон коштував 53 міл. зл. Або за 115 міл. зл. одержано 13 міл. злотих.

Оборонці вивозу цукру за кордон кажуть, що Польща мусить мати чужу валюту, щоб заплатити ріжні позичкові зобовязання. Ті самі оборонці не беруть під увагу, що цукор у вивозі грає вже дуже мізерну ролю. Адже напр. вивіз яєць приніс 23 міл. зл., але ніхто селянинові не платить за яйце 5—10-кратної ціни, як плачено фабрикам цукру за цукор.

НІМЕЦЬКА ЦИТРИНА.

Німецький уряд у своїй праці очищувати німецьку расу від сторонніх шкідливих впливів спонукує всяких патріотів придумувати нові способи такої чистки. Недавно німецька преса кинула думку, що чужинну цитрину треба заступити чисто німецьким прадідним зіллям рабарбарум. Тимчасом учені стверджують, що це зілля, яке росте в китайських і тибетанських горах, завезли до Німеччини щойно в XVI віці. У перших віках нашої ери росло воно над берегами Волги; Волгу звали по грецьки „Ра"; до неї додали слова „барбарос", отже „рабарбарум" означає „варвар знад Волги". Найсмішніше те, що дехто з німецьких журналістів уже писав гимни в честь здорового німецького зілля, що виробило такий сильний німецький характер.

ІНЖИНІР З АПЕТИТОМ.

Будапештенський інжинір Павль Тот не мав заробітку. А апетит мав величезний. Навіть коли заробляв багато, все йшло на шлунок. Раду знайшов таку Дав оповістку в часописах: „Безробітний інжинір готовий за малу винагороду показувати у мюзік-голях і ресторанах свій справді незвичайний апетит. 10 осіб не можуть зїсти того, що легко їм я. Можу бути королем ненажер. Пропозиції адресувати..." Один власник ресторану заанґажував інжинира на те, щоб той міг своїм апетитом притягати гостей. Від 8 год. веч. до 11 вночі Тот сидить за столом і ввесь час їсть инші страви: після курки йде гуска, а після леґуміни знов вертається до закусок і зупи. Крім цього приймає він замовлення на обіди. Одна дама запрохала його до свого дому, щоб додавав апетиту дітям, які не хотять їсти. Один тільки клопіт має інжинір з апетитом: товстіє. За два тижні дістав 10 кільо більше ваги.

ПІДГОТОВА ЗАГАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ В ЕТІОПІЇ

АДІС АБАБА. — У четвер, 26-го вересня, дістав цісар Гайлі Селясі телеграму від етіопських делеґатів з Женеви, що війна неминуча. Цісар порадився своїх і чужих дорадників і повідомив делеґацію, що він мусить зарядити загальну мобілізацію. На це дістав відповідь, що війна не лише неминуча, але вже за плечима. Тоді цісар вислав телеграму до Ліґи Націй з повідомленням, що він мусить зарядити загальну мобілізацію для оборони краю.

Коли буде оголошена мобілізація в Етіопії згідно з традицією, то треба буде місяць часу, заки буде переведена у всіх закутинах краю. Пічнеться від бубнення барабанів у столиці, а щойно опісля розбубнять її в головних осередках провінцій, а потім у кожній місцевости.

В ІТАЛІЇ НЕ ЗВАЖАЮТЬ НА ЛІҐУ НАЦІЙ.

РИМ. — В суботу, 28-го вересня, міністеріяльний кабінет мав засідання і видав комунікат з поясненням, чому Італія дальше переводить воєнні приготування і чому відкинула пропозиції Комісії Пятьох у справі замирення. Комунікат каже, що Італія не зголосить уже ніяких пропозицій від себе, але Ліґи Націй не покине, доки Ліґа сама не розпічне виконувати якісь санкції.

ПРИЧИНА ДО ВІЙНИ ВЖЕ Є!

РИМ. — Рішення етіопського цісаря видати наказ загальної мобілізації може бути притокою до видання війни з боку Італії. Етіопську мобілізацію може взяти Мусоліні за визов і розпочати негайно воєнні кроки.

Крім того загально думають, що після зазиву до мобілізації Етіопців ніхто не втримає і вони самі розпічнуть наїзди на італійські кольонії. В самій Еритреї нагромаджено 200,000 італійського війська, яке лише чекає розказу вмашерувати в Етіопію.

ЛІҐА НАЦІЙ ВЖЕ ЖДЕ ВІЙНИ.

ЖЕНЕВА. — Осторога цісаря, що Етіопія мусить перевести мобілізацію, спричинила загальну безнадійність в колах Ліґи Націй на вдержання мира. Думають, що війна розпічнеться з хвилею, як вже цілковито мине дощева пора в Етіопії.

АНҐЛІЯ ОБІЦЯЄ ВИСТУПИТИ ПРОТИ ЯКОГОНЕБУДЬ НАЇЗДУ В ЕВРОПІ.

ЛОНДОН. — Франція запитувала Анґлію, як далеко вона думає боронити мира в Европі. На це британський міністер закордонних справ, сер Самуїл Гор, написав до французького амбасадора, Карла Корбена, листа, в якому сказано, що Анґлія стоїть за задержання заповіту Ліґи Націй у цілости й у всіх випадках неспровокованого наїзду. Гор відповів також на друге питання, а то, чи це лише теперішній уряд Великої Британії так думає, чи загалом ціла держава. На це відписав Гор: „Мої слова на засіданню Ліґи Націй були сказані з подавляючою підтримкою цілого населення Анґлії".

ГОЛОСУВАННЯ В МЕМЕЛЮ НЕ ПОКІНЧИЛОСЯ В НЕДІЛЮ.

МЕМЕЛЬ (Литва). — Вибори до сойму в Мемелю не покінчилися в неділю, 29-го вересня, бо виборча ординація дуже ускладнена. Треба було продовжити голосування ще на один день. У деяких місцях при голосуванню були сутички між Німцями й Литовцями.

СУТИЧКИ МІЖ МОНАРХІСТАМИ И РЕПУБЛИКАНЦЯМИ В ГРЕЦІЇ.

СОЛУНЬ. — Монархісти хотіли розбити віче републиканців, які противляться покликанню назад бувшого короля Юрія II. на престол. Прийшло до бійки; закликали відділ кінноти на привернення спокою. Коли кіннота заатакувала товпу, згинув один чоловік, а 25 покалічено.

РОЗБІШАКА В РУМУНІЇ ЗАМОРДУВАВ 40 ЛЮДЕЙ.

ЯСИ (Румунія). — Великан, Василь Ткачук, знову вбив 7 людей. Поліція нараховує, що він досі вбив 40 людей. Йому до помочи стала одна дівчина, яка заманює мужчин до хати, де хвилево перебуває Ткачук, а він їх убиває сікачем.

ДІВЧИНА ПРОВАДИТЬ ПОВІТРЯНИЙ ПОТЯГ.

КОКТЕБЕЛЬ (Крим). — Повітряний поїзд, складений з одного літака і трох „совгунів", що літають без пропелерів, перелетів з Ленінграду на Крим під кермою 25-літньої дівчини, Вероніки Стручко. В совгунах були пільоти, що на команду Вероніки могли їх відчепити і злетіти на землю без пропелерів.

ПОМЕР ДОСЛІДНИК ПУСТЕЛІ ҐОБІ.

ЛЕНІНГРАД. — Петро Кузьмич Козлов, що досліджував пустелю Ґобі, помер у 71-му році життя. Він вибрався шукати в Азії гробу Джинджісхана, його не знайшов, але при цій нагоді відкрив звалища старинного міста Хара Хото, столиці царства Танґут, що її знищив Джинджісхан у 1220 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Se ond Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept d for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА;		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОВОРОТ НА ЗЕМЛЮ

Федеральне урядове бюро, що зветься „Адміністрація Переселення" („Рісетлемент Администрейщен"), подає до публичного відома факти великої ваги для всіх, що терплять через депресію, а головно для тих, що мають якусь практику з рільництвом.

Ціллю роботи федерального уряду, яку він робить через це бюро, є передовсім поставити на поплатну стопу ті фармерські родини, що вже знаходяться на фармах. Уряд помагає їм, даючи їм живий інвентар, насіння, погній і машинерію.

У деяких випадках фармери осіли на землях, які в ніякий спосіб, себто при найкращій допомозі, не можуть бути поставлені на поплатну стопу. Це відноситься наприклад до тих, що осіли на зрубах, та до тих, що осіли в околицях, положених далеко від залізниці або іншої комунікації. Цих людей уряд думає перенести з цеї околиці в іншу, де їх фарми моглиб оплачуватись. Відноситься це до багатьох фармерів у стейтах Мишиґен, Висконсин і Минесота. Землю, що звільниться через таке виселення людей, обернеться на резервації для дикого птаства, або звірини, або для поновного залісення.

Найбільше уваги присвячує тепер уряд поселенню на землю таких людей, що готові управляти землю, а рівночасно заробляти собі працею в фабриці. Для цеї цілі уряд вибирає більші простори землі в невеликій віддалі від великого міста, ставить на землі оселю, зложену з домів з невеличким господарством коло кождого дому, і ці господарства продає людям, що мають досвід з господарюванням. При поселюванню цих людей уряд помагає грішми, себто позичками на низькі проценти й довгі сплати.

З огляду на те, що не так легко знайти при собі й великі промислові міста й управні землі, уряд почав іще один плян: викуповує під „гомстеди" (наділи) великий простір землі, будує оселю, а потім спроваджує в ту околицю якусь фабрику. В цей спосіб „адміністрація переселення" збирається поставити 3 або 4 „сателітні міста" поза величезними містами.

Нічого й казати, що всі проєкти повинні би зацікавити ближче українських іміґрантів, з котрих чейже багато терпить через депресію, а котрі походять з народу, в котрого рільничі традиції все були дуже сильні і котрі вміють не тільки землю управляти, але й землю любити.

М. Д.

НА ЧУЖІЙ СЛУЖБІ

(Василь Панейко, як оборонець „единої Росії").

II.

Хоч які вбогі „наукові докази" п. Панейка проти українського самостійницького руху, всеж його ганебні виступи в російській пресі використовують для себе деякі закордонні прихильники „единої нероздільної Росії".

У паризькім місячнику „Ле монд сляв" (Славянський світ) за липень ц. р. був вміщений переклад листа п. Панейка до редакції російських „Последніх Новостей" і до цього перекладу додано передмову, підписану відомим Рене Мартелем. Француз Мартель, розуміється, обома руками підписується під Панейковим „листом до редакції". Це зрозуміло: теперішня французька політика всіма силами стоїть за „єдину Росію" і ворожа всяким „сепаратистичним рухам". У виступі Панейка Французи бачать вигоду для себе і для Росії, бо Панейко заперечує право українського народу на державну самостійність.

У своїй передмові до Панейкового листа Мартель пише:

„Українське питання було і є надзвичайно складне й делікатне. Все більше й більше звязане з подіями, часто непередбаченими, міжнародньої політики, воно, як здається, шукає ще свого правдивого шляху. Якщо деякі Українці в цей час кличуть свій нарід надіятися на відважні країни, які обіцюють йому забезпечити повну незалежність, куплену третиною (нехай нам вибачать, що не кажемо більше) національної території на користь Польщі, — і намагаються підняти його не так проти совєтської влади, як проти російського народу, то інші особи, не менше цікаві, шукають нової формули. Ця формула, що вже в основі спрецизована, має завдання — помирити життєві інтереси народів російського та українського, закликаючи їх до співпраці в повній рівности в спільному конструктивному ділі".

Пан Мартель робить рекляму п. Панейкови, називаючи його „головою галицької делеґації на мировій конференції" і зазначуючи, що його поглядів „не можна іґнорувати", і цілком прилучається до „учених висновків" п. Панейка.

„Автор (Панейко) поборює леґенду про український національний рух, що, мовляв, вийшов виключно з російської України, і відзначує вагу Галичини, відірваної 1772 року від тіла Росії, як огнища українського сепаратизму".

Щоправда, перед 1772 роком ніхто не відривав Галичини від „тіла Росії", бо тоді Галичина і велика частина Правобережної України належала до Польщі, але п. Мартель тими історичними фактами не журиться. Він розписується про наміри п. Панейка розкрити польські пляни та пляни інших держав — використати український рух як „могутній засіб для розкладу російського світа". Мартель хвалить Панейкову „концепцію великої евразійської російсько-української держави" і рішучо засуджує тих Українців, що уважають таку „концепцію" за національну зраду.

Мартель пише:

„Ці ідеї безперечно нові, але в них ми, з нашого погляду, не бачимо нічого нерозумного або нельоґічного; ці ідеї викликали між українськими націоналістами дуже сильний спротив". Мартель уважає, що Панейко веде „наукову дискусію", а його противники, мовляв, наївно вірять в історичні леґенди.

Нема потреби дискутувати з такими „науковими доказами", що наперед поставили „єдину неділиму російську націю" як, мовляв, історичний факт і все, що відхиляється від цієї „нації", уважають за „чужоземну інтриґу".

Але мене бере охота стати на погляд п. Панейка й Мартеля і звести дискусію на **їхнім терені.** Нехай буде так, що до 1772 року української нації не було, а потім, через помилку цариці Катерини, українська національна ідея зродилась і почала ширитися, рости і розвиватись. Утворилась українська наука, література, українська самостійна політика, кров пролялася за цю національну ідею. Щож робити Українцям у такім разі? Сказати, що нас нема? Добровільно піддатися Москві, піти на службу до Сталіна і до Мілюкова, як це робить п. Панейко?

Коли заглянемо в історію, то побачимо, що й інші народи давніше жили спільним державним життям, а пізніше розділились, хоч мали навіть ту саму мову. Від Англії відділилися 1776 року Злучені Держави Америки, хоч говорять іще й досі анґлійською мовою. Голяндці говорять однією мовою з Флямандцями в Бельґії, але мають ріжну національну свідомість. Білорусини мали з Українцями за литовсько-польської держави одну літературну мову й одну культуру, але тепер не хотять належати ні до Росії, ні до України. Словаки ще на початку 19-го віку писали по чеськи, а тепер мають свою власну літературну мову. Чи плачуть ці народи за тим, що колись було? Чи Голяндець каже, що він Німець і зречеться своєї самостійности? Очевидно, ніколи! На це здатні тільки наші „рідні" Панейки, ці „няньки, дядьки „отечества" чужого", як писав Шевченко про наддніпрянських москвофілів, що служили вірно ворогам власного народу, також і „науковими арґументами". Історія вже викинула цих „дядьків" на смітник. Там місце й „концепціям" п. Панейка.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF MARCH 3, 1933,

Of "Svoboda", (Liberty) Ukrainian newspaper published DAILY at Jersey City, N. J., for October 1, 1935.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Nicholas Muraszko, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the President & Manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Ass'n, Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor: Luka Myshuha, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager: Nicholas Murashko, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian National Association, Inc., Fraternal Order. Nicholas Murashko, Pres., Mgr. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.; D. Halyczyn, Rec. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersye City, N. J.; R. Slobodian, Fin. Sec., Treas. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

3. That there are no bondholders, no mortgages and no other securities.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otehrwise, to paid subscription during the six months preceding the date shown above is 14,000 per each issue.

NICHOLAS MURASZKO, President & business manager.

Sworn to a d subscribed before me this 1st day of October, 1935.

HARRY JEWUSIAK, Notary Public
(My commission expires January 8, 1939).

ПОВИБОРЧІ ВІДГОЛОСИ

(Оригінальний допис з краю).

З останніми виборами виходить така штука, що й уряд, зглядно попираюча його партія ББ, є вдоволені та кажуть, що вибори випали добре для них. І опозиція та її часописи вдоволені, бо кажуть, що урядови і Бебекам проба з новою ординацією виборчою не повелася. Річ очевидна, що уряд майже всюди перепер любих собі людей, бо на це були й обчислені такі засоби, як установлювання лісти кандидатів та голосування картками, зачеркненими, або ні. Та тут іде про **моральний результат** виборів, і який вони — як кажуть Німці — „нахґешмак" (смак по спожиттю) лишили у суспільности.

Півурядова **„Ґазета Польска"** каже, що ті вибори виказали, що впливи державного табору в Польщі від листопада 1930 р. не тільки, що не зменшились, але, не глядячи на тревання кризи і господарську халепу, навіть збільшились".

Вшехпольський, ворожий Бебекам орган **„Варшавскі дзеннік вародови",** звертає увагу на це, що протестаційний бойкот цих виборів дався дуже відчути, і пише:

„Плебісцит мовчанки, який відбувся 8. вересня, говорить дуже багато. Він значить щось більше ніж само наставлення суспільности до уряду, котрий ті вибори перепровадив. Він означає, як виглядають відносини народу в найширших його верствах до пануючої системи та є мовчазним бажанням засадничих змін в управі державою".

Польські консерватисти (головно дідичі) належать до бебецького (урядового) табору. Їх орган **„Час"** застановляється над причиною абстиненції виборців (бож тільки 46% їх взяли участь у голосуванню.— Ю. Г.) і каже: „Причиною був брак віри в можливість впливу на державні справи через участь у голосуванню. З цього браку віри повстав брак заінтересування, а за це поносить вину не опозиція, але урядовий табор. Всі доконані реформи є вправді заслугою Бебеків, однакож як орґанізація, що мала звязати суспільність із потравневим табором, той Бльок не здав іспиту. **Тереново** (на місцях) орґанізація Бльоку не стояла на висоті свого завдання, бо люди, що стояли на її чолі, були зле дібрані і не тішилися довірям".

Соціялістичний **„Роботнік"** пише: **„Експеримент не вдався.** Край не прийняв і не заакцептував виборчої ординації „Безпартійного Бльоку вспулпраци з ржондем". (ББ). Самостійний відрух робітників, селян і дуже численних умових працівників появився без якогонебудь впливу з боку; і це є власне найважніше.

„Експеримент не вдався з кождого огляду, бо цілком інші розвоєві дороги є для нас потрібні. Проба не вдалась, бо мусіла не вдатись, тому, що опиралась на мильній підставі та на нещирости. Та нещирість полягала на тім, що вмовлювано в суспільність, немов би то при тій ординації, при системі „окружних виборчих зборів" (що укладали „лісти кандидатів" — Ю. Г.) можна буде вибрати найкращих людей, таких, що мають найбільше довіря. А тимчасом тут ішло лише про **своїх** людей, та про те, щоб **замкнути сойм** для своїх **противників".**

Таке пишуть Поляки, котрим іде лише про побіду цеї чи другої партії. Українцям, як звісно, йшло про що інше; про те, щоб до мандатів не дібралися звичайні національні зрадники в роді колишніх „хлібоїдів" або кацапів. І так уже на Волині вийшли **пять певняків,** котрі ту нещасну країну доводять до крайньої деморалізації. Полісся, Холмщина та Підляше не дали (бо не допущено на лісту кандидатів) ані одного українського посла. На Лемківщині явно зрадили і зірвали тамошні Поляки заключений з урядом договір і не допустили на посла Соловія, що стояв на другім місці в лісті кандидатів.

Жидівська **„Хвиля"** пише: „П. Славек, премієр уряду, котрий перевів перші вибори, відповідно до нового устрою Польської Річипосполитої, заявив недавно, розглядаючи питання будучности парляментаризму в Польщі, що він не пересуджує вартости теперішньої виборчої ординації, але навпаки, вважає примінену виборчу систему **експериментом,** про котрий має щойно висловитися практика життя". І каже дальше „Хвиля":

„Життєва практика промовила. Уряд п. Славка знайде обширний матеріял для дослідів і оцінить, чи експеримент удався, чи завів. Суспільність своєю постановою висловилася досить вимовно за безпосередність вибору (без „лістами кандидатів". — Ю. Г.) і проти колеґіяльної ординації (то є проти „виборчих" колеґій, „окренґових виборчих зґромадзень", що укладали ті лісти. — Ю. Г.). П. премієр уряду матиме змогу, на думку своїх власних виказів, витягнути з експерименту відбутих виборів найбільше відповідні висновки і направити блуди й орґанізаційні помилки нової ординації. В самім соймі трудно буде за ініціятиву для направи. Це буде сойм безопозиційний — сама більшість! Ролю критикуючої опозиції для знайдення щиро демократичної еволюції парляментаризму в Польщі зможе обняти хіба сам уряд".

Таке твердження „Хвилі" є дуже наївне. Ані п. Славек, ані інші його санаційні товариші чейже не будуть валити цього, що самі так зручно створили; не будуть самі собі утруднювати політичної екзистенції.

Нова ординація виборча показалася для уряду дуже вигідна, а такі „мальовані" вибори, хоч і дорогі, то дуже доцільні. Зрештою сойм є вибраний на цілих пять літ, а за той час можуть притрапитися важніші події, як щоби треба було ломити собі голову над новою ординацією виборчою, чи там над поправлюванням теперішньої.

Юрій Горовенко.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина I.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

61

— Ну, ну? кажи. Не бійся, дитино. Навчися, любий мій, усе говорити. Це буде лекше тобі.

— А коли ж сміються — виплескує Володько.

— Хто?

— А люди. Коли ти слово скажеш, а люди з тебе дурня роблять, — каже Володько і одвертає в бік голову. Юхим зробив маленькі очі і думає, а опісля каже:

— Ну, то правда. Але ти не зважай. Розумна людина на такий сміх не зважає. То кепський сміх. То навіть не сміх, то гидота, бо сміх є хороша, свята річ і сміхом не можна образити не тільки дитину, а й дорослого. То не сміх, яким ображують. Сміятись, сину, треба, але так, як сміється сонце, як сміються квіти, метелики; як сміється щаслива, здорова людина, коли викупається у чистій воді. А коли ж хтось з твого щирого слова сміється, махни на це рукою і даруй йому. Так сміються блазні, покривджені... Ну, що з них візьмеш? Ну, от...

— Я, дідю, колись також заздрив, — вирвалось у Володька.

— Ну?

— Я був хорий. Мене боліли ноги, а надто боліло мене, коли мама стоять наді мною та плачуть. Чого вони, думаю, плачуть? Тато прийдуть вечором, сядуть, жують хліб і мовчать? Мама тоді також мовчать. Хведот на печі також мовчить. Але... Боже мій. Я так добре знав, що всі вони думають за мене; думають щось таке, що не вміють сказати, а тому мовчать... І я собі думаю: от ти, Володю, ще маленький. Тобі всього так мало літ, що ти навіть не знаєш, чого сонце світить...

— Цього, сину, — перебиває дід — ніхто не знає...

— Еее, дідю. Василь приніс, знаєте, таку книгу, що там геть все чисто написано. І чого сонце світить, і вітер віє. І чому, коли лягаєш спати, віє від Харитонового рівчака, а як встанеш, від Мартинової долини... Все, дідю, написане.

— Може — згоджується Юхим.

— Тому то і жалко. Ти малий і тобі нічого не можна. А до того хорієш. Тобі болять ножиська, над тобою плачуть і ти думаєш, що от-от помреш. А жити так хочеться. Не знаю чому, але мені, коли найгірше боліло, тоді найбільше хотілося жити. Так і мама кажуть. Плачуть, бються, деруться і аж коли відійде то, а чому я, кажуть тоді не повісилась?... От-то. Тоді і заздрість страшна бере. Тоді хочеться якось... Ну, я не вмію цього висказати, от аби виріс. А як виросту — скажу.

Подумавши, Володько добавляє: — Ну, от подумайте самі. От я хорів. Я десять неділь навіть не підводився. Все отак до гори лежав і дивився у одно місце на стелі. І подумайте собі, дідю, що коли мене повезли до сповіди, піп питає: — Чим ти, каже, згрішив? Як собі хочете, думайте, але я аж заплакав. Мені було боляче. Ну, чому він мене не взяв тай не спитав: Володику! Що тебе болить? Розкажи. І я б усе розказав. А то: Згрішив? Як я згрішив? Я нічого йому не сказав, я йому набрехав і ідучи додому ввесь час плакав, так боляче було.

— Ах, ти моя сердешна дитино — вирвалося у Юхима. Він підійшов до малого і тісно, щиро пригорнув до себе. Володько, якого ніколи ніодин старший мужчина не обнімав, засоромився і замовк. Вони вже більще не мали про що розмовляти, але як гарно, весело, широко і світло було у хлопця на душі, цього він ніякими словами не міг би оповісти. Він вибіг на двір. Таке хороше сонце. Так простірно. Таке височезне і чисте небо. А яке повітря! Як квіти цвітуть і пахнуть, так пахнуть, ніби вони навмисне окаджують запахами радість дитини.

І Володько стрибає на лужок, біжить між цвіти, до кожної нахиляється, нюхає, гладить, торкає устами, опісля високо і довго стрибає і голосно регочеться.

Над вечір Володько знов у комірці Юхима. Тут якось добре. На столі лежить книга. На невеличкій поличці також кілька грубих, у твердих політурках, з золотими літерами книг. Старий прийшов від праці, скинув засмальцьованого у меду хвартуха. Володько підійшов до столу.

— Н-о—но, в-и—ви—нови-й —новий. З-а—за, в-е—ве—заве-т—завет; новий завет — прочитав він у голос по складах.

— То ти вже і читати вмієш? — зрадів Юхим.

Володько повісив голову і мовчав. — Це дуже гарно, каже дід. — Дуже гарно. А розумієш ти по руські?

— Мало. Коли тато читають, ну, дещо...

— Но, ще навчишся. Колись тобі почитаю цю книгу. Вона стара, але мудра. Славна книга. Шкода, шкода, що ти ще не можеш розуміти. Це от Євангеліє... Це піп у церкві читає... Але — махнув рукою Юхим. Там не читають його. Там його більше хамаркають. Там думають: хай дурні люди не розуміють Слова Божого. Там у ніс читають, читають мудро. Людина слухає, киває головою і бє себе в груди, а запитай: Що то читали? Нічого не скаже. А я от як у себе прочитаю... Мудро там, тепло і щиро. А це от, каже Юхим, показуючи на грубелезну книгу на полиці, це Біблія. Це вже груба книга. З цієї я тобі щось почитаю завтра. Завтра свято.

Вечором пішли Володько і Юхим на прохідку. Тихий соковитий вечір. Небо випнута баня, підбарвлена рожевим сяйвом далекого світла. На нім розцвітають зорі, із-за ліса висуває ніч свого заприсяглого свідка.

Пройшли дорожинкою, звернули і пошкандибав Володько росистою травою під ліс.

(Далі буде).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу, дня 28-го вересня, в 12-тій годині в ночі, помер наглою смертю СЕМЕН КУСЕНЬ, довголітній член У. Н. Союза і 11-літній секретар братства св. Отця Николая, відділу 4-го У. Н. Союза.

Покійний походив з Хирова, повіт Старий Самбір. Покійний прожив 54 роки і був щирим Українцем, який брав живу участь у народнім і громадськім життю. Покійний полишив жінку Марію і четверо дітей.

Похорон відбудеться в середу рано, в 9-тій годині, з дому жалоби при 187 Вашинґтон стр., Джерзі Ситі, Н. Дж., у церкві св. Петра і Павла при вул. Суссек і Ґрін.

Просимо членів відділу 4-го, котрі можуть, прибути на похорон і віддати свому секретареви останню прислугу.

Вічна Йому Память.

Уряд Відділу.

ЛИХВАРІ В СТАРИННОМУ РИМІ

Про підкупства в старинному Римі, про відносини, які часом зовсім схожі на сьогоднішні, написав цікаву книжку німецький публіцист Карло Кольберт. Книжка ця називається „Банкльойте унд Берзеншпілер фор цвайтавзенд Ярен" (Банкірі та біржевики тому дві тисячі літ). В книжці займається староримськими банкірами, доставцями, спекулянтами й біржовиками.

Говорить у ній і про Марка Юнія Брута, відомого воївника й оборонця волі старинного Риму, що то брав участь у змові на життя Юлія Цезаря та в його вбивстві. Отже цей Брут брав при своїх банкірських і лихварських справах такі проценти, що рівнялися крадіжеви. Та Брут був теж крайно безоглядний у таких фінансових справах. Був лихварем, у порівнанні з яким Шекспирів Шайльок виглядає на невинну дитину. Цікаве, як грецький історик Плютарх, пишучи життєпис Брута, міг говорити про його безінтересовність.

Місто Саляміс на острові Кипрі потребувало грошей. Видно, ця справа не терпіла проволоки, бо оба заступники міста, які приїхали до Риму, заключили з двома римськими фінансистами, з яких один звався П. Матіній, а другий М. Скапцій, в 50-му році велику позичку на 4 проценти місячно, отже на 48 процентів річно. Коли позичку мали здійснити, виявилося, що чоловік, який позичав ті гроші на такий великий процент, не був ніхто інший, лише Марк Юній Брут. Брут хотів виминути постанови, на яких основі не вільно було давати позичок на лихварські проценти, тому вимусив на сенаті своїм впливом дві постанови. На основі одної мала ця позичка одержати правну силу, хоч була заключена незаконно; на основі другої постанови мала бути скаржена в провінції Кілікії, де було місто Саляміс, без огляду на те, що заключили позичку в Римі.

Місто Саляміс не платило. Горожани не могли платити. Збідніли тому, що римський намісник Апій Клявдій виссав усю провінцію, якою управляв. Скапцієви легко вдалося здобути в нього уряд префекта та дістати від нього для своєї потреби багато їздців, які наче кінні екзекутори мали придержувати горожан, щоби вони виконували свої обовязки. Хто не платив, не мав попросту їсти. Пять міських сенаторів померли з голоду в міській раді. Щойно тепер префект, зі страху, щоби всі довжники йому не померли, скасував бльокаду. Кольберт до того запримічує, що історія повторюється: Коли Єгипет у 1882 році не міг заплатити англійським банкам лихварських процентів від довгів, які поробив віцекороль Ісмаіл баша, англійські аґенти-провокатори спровокували повстання. Воно мало такий наслідок, що місто Олександрію обстріляно, а Англія заняла Єгипет. Коли Венезуеля припинила заплати й тим спричинила упадок великого лондонського банкового дому Бейрінг Бродерс, виплили англійські екзекутори на кораблях — із Чіюдад Болівар, щоби погляд тяжкої артилерії присилував Венезуелійців платити.

Та горожани Саляміс мали щастя в нещасті. Саме тоді Ціцерона іменували проти його волі проконсулем у Кілікії. Він попри всі свої хиби був таки людиною чесною. Брут зясував Ціцеронови справу й Ціцеро занявся справою, бо поважав Брута. Одначе не сповнив вповні його бажання, не виконав усього в користь обох згаданих римських фінансистів, Матінія та Скапція. Приобіцяв їм найвищий процент, дозволений законом, себто 12 процентів річно за час 6 літ і проценти від процентів. Саляміці були готові заплатити ті проценти, одначе Скапцій розкричався та предложив, щоби сенат ухвалив постанову, що його трансакція законна. Ціцеро старався збити всі мотиви своїм адвокатським талантом і правничою вченістю, одначе нараз злякався, як пізнав, що не боронить Саляміців проти банкиря Скапція, а проти свого славного приятеля Брута.

Ціцеро пише про це в своїх листах до Аттика. Жаліється на Брута, що поступає як грошевий обманець і як при помочі тих обох довіренників використовує провінцію. З тих листів можна довідатися, що позичка Саляміцям не була одинокою лихварською справкою Брута. Разом із славним тріюмвіром, полководцем Помпеєм, старався ограбити з усього маєтку задовженого кападокійського короля Аріобарзана. Аріобарзан, король Кападокії, знайшовся в грошевій скруті. Помпей позичав йому гроші та жадав процентів, які, перераховані на доляри, винесли би яких 250,000 місячно. Та ще підліше поступав з королем Кападокії чеснотливець Брут. За позичку взяв від убогого малоазійського короля більше як 100 процентів річно. М. Скапцій та Гавій то були банкирі, що своїм назвищами закривали Брута.

Та ті Брутові справки доказують, що й на вбивство Цезаря треба інакше дивитися, ніж про це говорить офіціяльна, головно шкільна історія. Хоч Цезар досить сприяв римським фінансистам і віддавав їм ріжні бизнесові справи, як нпр. доставки, то всеж сенатори добачували в ньому чоловіка, який міг би бути небезпечний для їх бизнесових справ. Тому під покришкою оборони демократії проти тирана боронили лише свої власні капіталістичні справи. Торговлі велося тоді в Римі погано, була скрута. Готівка зникла майже зовсім з обігу, а поширювалися найдивовижніші чутки, от як би й у наших часах. Загально побоювалися, що Цезар уневажнить усі довги. Того Цезар не зробив, одначе казав мировим суддям розслідити, яку вартість мали ґрунти передтим, заки обезцінилися підчас горожанської війни. За таку ціну мали перебрати землю як заплату за довги після відрахування вже заплачених процентів. Капіталісти добачували в цьому розпорядку злочинні та демагогічні махінації проти своїх привілеїв, що при загальній нужді ростуть їх зиски. Проти Цезаря виступили всі римські фінансисти, головно найсильніші з них, орендатори податків по провінціях, що творили наче акційну спілку. Чи не є більше ніж правдоподібне, питається Кольберт, що Брут, як підняв кинжал проти Цезаря, зробив це лише тому, щоби боронити патриційські вольности републики, які основувалися на 48- і 100-процентових позичках, проти „тирана", що став для них небезпечний тим, що охороняв довжників? Мабуть теж і тому, що на основі Цезарового закону з 49-го року не треба було платити комірного в римських домах цілого пів року. Самособою Цезар зробив те все не з самої любови для вбогих довжників і комірників, лише щоби здобув їх голоси при виборах і їх руки в горожанській війні. „Ет ту, Бруте, контра ме!" (І ти, Бруте, проти мене!), цей Цезарів оклик підчас атентату на Цезаря не відносився в дійсности проти чоловіка, який вбивав Цезаря, що любив Брута, а проти змовника та спільника римських фінансистів.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА

В ПРОПАМЯТНІЙ КНИЗІ У. Н. СОЮЗА БУДУТЬ ПОМИНЕНІ ЗГАДКИ ПРО ДЕЯКІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА І ПРО БАГАТО ГРОМАД, ДЕ Є СОЮЗОВІ ВІДДІЛИ. СТАНЕТЬСЯ ЦЕ ТОМУ, ЩО ВІДДІЛОВІ УРЯДНИКИ ДЕЯКИХ ВІДДІЛІВ ЩЕ ДОСІ НЕ ПОДАЛИ ТИХ КІЛЬКА ДАТ, ЩО ЇХ ВИМАГАНО В КВЕСТІОНАРІ. НЕ ПОДАНО ТЕЖ ІСТОРІЇ БІЛЯ СОТКИ МАЛИХ МІСЦЕВОСТЕЙ, ДЕ Є ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА І ДЕ ЖИВУТЬ УКРАЇНЦІ.

ПОДАЄМО ЦЕ ДО ВІДОМА ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА, ЩОБ ВОНО ЗНАЛО ВЖЕ ТЕПЕР ПРИЧИНУ, ЧОМУ БУДЕ ПОМИНЕНИЙ В ПРОПАМЯТНІЙ КНИЖЦІ ЇХ ВІДДІЛ, ЧИ ЇХНЯ ГРОМАДА. ЗГАДУЄМО ЗА ЦЕ ЩЕ Й ТОМУ, ЩОБ САМЕ ЧЛЕНСТВО ПОДБАЛО, ЩОБ ЦЕ НЕ СТАЛОСЯ, ТА ЩОБ УСІ ВІДДІЛИ І ВСІ ГРОМАДИ, В ЯКИХ ЖИВУТЬ СОЮЗОВЦІ, МАЛИ СВОЮ ІСТОРІЮ В ПРОПАМЯТНІЙ КНИЗІ. БЕРУЧИ ЦЕ ПІД УВАГУ, ЩЕ РАЗ ПРОДОВЖУЄМО РЕЧЕНЕЦЬ НАДСИЛАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВІДДІЛІВ І ГРОМАД, І ТО ДО 10-ГО ЖОВТНЯ 1935 Р. ЦЕ Є ОСТАННЯ ПРИГАДКА Й ОСТАННІЙ РЕЧЕНЕЦЬ. ПАМЯТАЙТЕ НА ЦЕ ВСІ СОЮЗОВЦІ Й ПОДБАЙТЕ, ЩОБИ БУВ СПОВНЕНИЙ СОЮЗОВИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВЯЗОК.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В пятницю, дня 27-го вересня ц. р. помер **Йосиф Дзьовенька,** член 206 від. У. Н. Союза в Вунсакет, Р. Ай.

Покійний походив з села Слобідка, повіт Чортків. Родився 5. лютого 1888 р., вступив до У. Н. Союза 23. червня 1923 р. Полишив жінку Марію, синів Михайла й Івана та дочки Анну і Катерину.

Земля нехай йому буде пером.

Н. Вецал, секр.

З МУЗИКИ

ТВОРИ ПАВЛА ПЕЧЕНІГИ-УГЛИЦЬКОГО НА РАДІО.

Милою несподіванкою є новий здобуток української музики це є радіова година з творів українського композитора П. Павла Печеніги-Углицького. Ця програма відбудеться між год. **2.30 і 3.15** пополудні, **в четвер 3. жовтня** на стації **W. J. Z.** (National Broadcasting Co.) в Ню Йорку.

Першу часть програми заповнить солідний, довший твір „Струновий квартет" п. Углицького. Цей „квартет" складається з чотирох частин: а) Модерато, б) скерцо, в) анданте, г) фіналє. Цей твір виконає струновий квартет „Нешенал Бродкестінґ Компані" у складі пп.: Джозеф Стопак — перша скрипка, Ралф Сілвермен — друга скрипка, Ліон Флейтмен — віоля і Освалдо Мазукі — віольончеля.

Другу частину концерту заповнять сольоспіви для контральта — також твори згаданого композитора: а) „У гаю, гаю" (Serenada), б) „Ой одна я, одна" (Solitude), в) „Утоптала стежечку" (Trades Womans Song). Ці сольові співи виконає в українській мові американська співачка Селія Бранс (добре відома як солістка в Мюзік Гол) при фортепяновому супроводі Роберта Брейна.

Цей концерт міг би бути щасливим початком до поширення української клясичної музики через першорядну радіову стацію, якби наша суспільність в Америці відгукнулася листовно до управи радіової стації у великому числі листів, висказуючи таке своє бажання з нагоди цього концерту.

Знаю з власного досвіду, що є між нашим громадянством зацікавлення здобутками на нашому музичному полі. Наша, тут роджена, інтеліґентна молодь каже, що „ми маємо свою високу музику — але вона так заворожена, що її не можна ніде чути". Бачимо, що й тут є зворот до ліпшого.

Пану Углицькому удалося дістати стацію для представлення своїх творів. Але він бажав би ще цього сезону виставити ще десять концертів, на яких були б представлені твори інших визначних українських композиторів.

Хоч може не всі ми, Українці, привикли слухати „тяжку" музику, бо до неї треба привикнути, так не зважаючи на те засипуймо нашими листами (по англійськи — або й по українськи). Зачім в цьому листі, що ми просимо, щоб в будучині такі програми відбувалися частіше. Тим ми докажемо, що в Америці є інтерес до української музики, як теж і те, що в Америці живе поважне число Українців, з якими радіове підприємство повинно рахуватися.

Прошу писати листи до: National Broadcasting Co., Musical Guild Program, Rockefeller Plaza, New York, N. Y.

Роман Придаткевич.

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, складаємо щиру подяку головним урядникам нашої організації за скоре виплачення посмертного по бл. п. Софії Яцків. Також дякуємо урядникам сестр. Рожд. Богородиці, відділ 36 У. Н. Союза, за їх труд і участь у похороні.

Дмитро Яцків, муж; **Марія, Анастасія і Михайло,** діти.

Е. Онацький.

СИРАКУЗИ

(З мого подорожнього щоденника).

(1)

В Сиракузах захожу справжне сицилійське літо. Розпалене сонячне світло ніби вибиває міріяди дрібних іскорок з білого каміння брукованих улиць, ростопляє тіни, миготить і тремтить сліпуче від спеки.

В Месині — знайшов я був прохолоду. В Таорміні було вже гарячіше, але там були гори, парки, сади... Була тінь... А тут — залишаю за собою кільометри за кільометрами по розпеченій білій дорозі — і не бачу жадного дерева. Не бачу навіть живої душі, щоб спитати, чи довго ще мені йти. Тільки море час від часу зявляється за монотонними, теж гарячими, мурами і грає і вабить своєю розкішною блакиттю... Зануритись в нього... відчути його прохолоду на кожній частці розпареного тіла... Але — ні! треба йти, йти, йти.

Ні душі.

Я йду місцями, де клекотіло колись великоміське життя; де вулиці кипіли галасливим південним натовпом; де відбувалася виміна цивілізаційними здобутками цілого колишнього культурного світу. Адже Сиракузи були свого часу — і далеко раніше від Риму — найбільшим і найкультурнішим містом давньої Европи, нараховували більше міліона мешканців і поділялися на пять органічних частин — Ортизію, маленький острів, де скупчилося сучасне місто, Ахрадіну, Тихе, Неаполіс та Епіполі, — і тому в старовину називали Сиракузи — Пентаполісом, що значить з грецького — Пятичастинним Містом.

Але з цього Пятичастинного Міста тільки й залишилося живого, що маленька Ортизія. Занепад Сиракуз почався від часів здобуття міста римським військом в 212 році до Р. Хр. В 278 році по Р. Хр. війська Франків пограбували Сиракузи. В 498 році така сама доля випала їм від Ґотів; в 535 році — від Візантійців (з Царгороду). В 878 році, після десятимісячної облоги, Сиракузи впали жертвою Сараценів (Арабів), що так знищили місто, що від нього від тих часів змогла віджити тільки Ортизія. Пізніше Сиракузи зазнали ще панування Норманів (з 1085 р.), потім Пизанців (з 1204 року), Ґенуезців, Французів, Еспанців... Зазнали жахливі землетруси 1170 року та 1693 року, чуму 1729 року.

І тільки в останніх часах, особливо за італійської національної держави і під фашистівським режимом, Сиракузи починають поволі відживати і набирати все більшого значіння, завдяки свойому чудовому портові, як головному центрові морських і повітряних комунікацій з Грецією, Мальтою й Африкою. Але ще досі, в протилежності Таорміні, де багаті решткі давнини є лише цікавий і пожиточний додаток до приваб сучасного міста, утвореного дбайливою рукою людини в співробітництві з творчою фантазією природи, — Сиракузи привабливють головно рештками своєї незвичайно багатої давнини, що в порівнанню з нею сучасне життя видається сірим і нецікавим.

І тому, залишивши Ортизію, де зосереджувалося сучасне життя міста, на пізніше, я вирішив присвятити відразу найбільшу увагу старому місту, почавши з Ахрадіни, з її славнозвісними Латоміями капуцинського монастиря. Даремно візники коло мого готелю запевняли мене, що я марно ризикую своєю шкірою на обличчі і підошвами на черевиках, пускаючися в таку божевільну подорож під таким пекельним сонцем, і додавали з виглядом безневинности, що і тому і другому можна було би легко зарадити за якихось там двацять лір. Я ніколи не вірив багато в безневинність візників та автистів, а підчас моєї сицилійської подорожі ще більше затвердів у цьому мойому скептизмові. І тому — ось я сам-самісінький на оцій безконечній сліпучій дорозі.

У блакитному безмірі сонце ніби вивірилося супроти мене і, не маючи нікого іншого на перемину, пече не вгаваючи. Маки та стокротки на полі, поміж білим камінням, ніби поміж кістяками потворних фантастичних звірин, мовчки гнуться — поранені вогнистими стрілами — на кволих стеблинах. Ніде ані птиці. Навіть горобці поховалися. І тільки цвіркуни та коники верещать чим дуж, на-вперейми.

Відчуваю велику радість — гра контрастів! — коли нарешті помічаю мало не впрост перед собою вхід до двору, порослого травою, і з церквою в дальшому кінці. Заходжу, але чернець капуцин спиняє мене, кажучи, що Латомії ще трохи далі.

— Далеко? — питаю з розпукою.

— Ні, ні, ось там за рогом.

Ну, слава Богу!

Плачу одну ліру і входжу до неширокого, але вже прохолодного коридора, вкритого по всіх усюдах ростинами і що поволі сходить все глибше і глибше. Іду не поспішаючись, відпочиваючи кожною клітиною тіла. Яка прохолода! Яка тиша! Які пахощі! З кожним кроком моя втома проходить, і я починаю все більше захоплюватися тою красою, що розгортається перед моїми очима.

Латомії — це величезні сади. Найбагатші сади. А головне — найоригінальніші сади. Таких садів я ще ніколи не бачив. Більше того — про такі сади я ще ніколи не чув. Всі ми звикли, що сади ростуть на поверхні землі. Таким наземним садом був навіть той райський сад, що його створив Господь Бог для першого людського подружжя. Щоправда, пляну того саду до нас не дійшов, але Англійці запевняють, що їхній земляк (що то значить національна самоповага! — а може пиха?) Мілтон був цілковито в курсі інжинірно-архітектурних можливостей тих первісних часів і відбудував плян райського саду з вражаючою точністю в свойому „Загубленому Раю". З цього твору ми довідуємося, що райський сад був на високій горі, і що цю гору Всевишній поклав на велику широку ріку, і що ця ріка, замісць пристосуватися до обставин і опортуністично обігнути гору, почала силоміць прокладати собі шлях навпростець крізь гору, заповнюючи в середині її всі печери, щілини та проходи та здіймаючись в ній все вище і вище, аж поки не вийшла на самій маківці на поверх землі та не потекла з гори тисячами гомінних і тихих струмочків. Ця система автоматичної іриґації є цілком правдоподібна, якщо припустити, що Великий Творець, в своїй передбачливій мудрості, спинився на вапняковій горі. Приклад такої натуральної іриґації ми ще досі можемо бачити в вапняковій горі Комей, на північ від Парижа: коли приплив води буває завеликий, всі внутрішні канали в горі переповнюються і вона починає слєзити з самої маківки.

Мільтон додає, що дерева і квіти в цьому райському саду росли по повній своїй волі, відповідно до вимог найбільш непогамованої фантазії. І з цього останнього твердження можна зробити висновок, що райський сад, описаний у Мільтона, був ідеальним зразком так званого англійського саду, що був лише вдосконаленим натуральним англійським пейзажем, відповідно до того культу натурального, дикого, несиметричного, що запанував був в Англії під впливом Руса, Валпола, Адисона, Галера й інших. Повною протилежністю цьому „англійському" садові-паркові був „французький" сад, чітко розрисований, штучно поділений, гармонійно-систематичний і архітектонічний. Зразки його ми знаходимо в Версаю, у віденському Шенбруні, в римській Віллі д'Есте в Тіволі. Зрештою, цей „французський сад" був лише вдосконаленням давнього римського, якого зразки ми знаходимо в найновіших розкопках Помпей.

Окрім усіх цих родів наземних садів були ще славні в старовину висячі сади вавилонської напівмітичної цариці Семіраміди. Вони вважалися за один з сімох найбільших подивів світу, — і то саме тому, що росли не впрост на поверхні землі, а на спеціяльно для того пороблених будівлях на штучних терасах. В сучасному світі ми знаходимо чимало „висячих" садів на дахах палат, готелів тощо.

Але Латомії не мають з тим всім нічого спільного. Бо вони не наземні і не висячі, а підземні сади.

Первісно Латомії були величезними каміноломами, що на зразок катакомб були прорублені під землею в місцевому скелястому ґрунті. Всі давні монументи, божниці і палати в Сиракузах були збудовані з білого вапняка, взятого з цих каміноломів. Пізніше вони зробилися жахливою вязницею, що з нею хіба большевицькі тюрми могли би витримати порівнання.

(Далі буде).

Пояснив.

На літнищі приступає міщух до рибалки і питає:

— Скажіть, як ви робите ці сіти на рибу?

— Зовсім просто, — відповідає рибалка, — беру діри і злучую їх шнурками.

КРАЇНА ДОБРОВІЛЬНИХ НЕВІЛЬНИКІВ.

Не хочуть волі. — Люди в кайданах на вулиці. — Три дні на вохлішках просили, щоб не дати їм волі.

У столиці Етіопії Адіс Абабі ще й сьогодні не належить до рідкости, коли хто на вулиці стріне людей у кайданах. Ніхто на це й не звертає уваги, лише хтонебудь може звернути увагу на людину в оковах, коли занадто дзвонить ланцюгами. Прохожий, якому ці звуки перешкаджають, ударить тоді невільника сильно палицею по спині та піде далі своєю дорогою, промимривши:

— Нахабний невільник! Як сміє так безсоромно непокоїти прохожих!

Невільник не жаліється, нічого не хоче, не вважає себе людиною, тому спокійно перетерпить удари палицею. Скорше зломиться груба палиця на плечах, ніж рабська мораль чорних Етіопців.

В Етіопії є невільники й арештанти, чи пак вязні. Одначе великої ріжниці між ними нема. І вязням дозволено, розуміється в оковах, ходити по місті й околиці. Тому, що держава їм у вязниці (це є звичайна стара барака, в якій множаться ріжні заразливі недуги) не дає їсти, вязні мусять ходити по місті та просити милостині.

Небезпечні вбивники й опришки також походжають в оковах по Абабі й інших містах Етіопії. Та вони спеціяльна каста. Їм дозволено „просити за своє життя". Згідно з етіопським законом родина вбитого може визволити вбивника, коли він родині заплатить відповідне „відшкодування". Тому то вбивник просить усюди милостині, щоби призбирати потрібних грошей на своє визволення.

Та ті розбійники й убивники це одинокі Етіопці, які борються за волю. Зрештою, пересічний Етіопець нітрохи не цінить своєї волі та волить остатись невільником до кінця життя.

Траплялося вже дуже часто, що **невільник убив свого господаря, як довідався, що господар хоче його визволити та проголосити вільним горожанином.**

Один верховинський ватажок, людина гуманних поглядів, постановив одного дня визволити 200 невільників. Невільники довідалися про те та три дні й три ночі клячали перед ватажковим наметом і просили його, щоб задержав їх як своїх невільників. Один в імені всіх сказав:

— Господарю, не запропасти нас так немилосердно. Не освободжуй нас, ми хочемо й далі остатися твоїми невільниками! Коли нас визволиш, ми перед твоїм наметом повмираємо з голоду!

І господареви не оставалось нічого іншого, лише задержати невільників.

Цісар Етіопії робить усе, щоби свою країну перемінити в новітню державу. Він рад би, щоб Етіопія стала новітньою державою на зразок Европи, та це майже неможливе з цими людьми.

Більшість Етіопців боїться свободи. Вони волять спокійне життя невільників, хоч таке життя часто звязане з найбільшими неприємностями та знущанням господаря. Одначе Етіопець не любить журитися собою, дбати про себе; він це оставляє господареви та не бунтується, хочаб господар і погано обходився з ним. Господар має право вбити свого невільника та робити з ним, що хоче. Перед судом за це не відповідає, бо невільник, так як і вівця у череді, тож господар має право заколоти його...

СПРАВА ЕМІГРАЦІЇ ПЕРЕД ЛІГОЮ НАЦІЙ.

Офінор повідомляє з Женеви, що на сесії Ліги Націй мусить бути нарешті розглянене питання про заміну так званого Офісу Нансена сталою установою, яка буде займатися справами емігрантів. Скількість усіх емігрантів, якими опікується цей Офіс, досягає міліона, а з них зазначено 800,000 Росіян, з яких до 70% є Українці, хоч в більшості несвідомі. Новий проект передбачає опікування емігрантами російськими, вірменськими, німецькими, італійськими та австрійськими, але нічого не згадує ні про українських, ні про кавказьких. З огляду на те, що досі Офіс знаходився під впливом організацій та осіб, які чути не можуть самого імени України, тяжко думати, що і цим разом українським заступникам вдасться вибороти собі право на власне імя. Хоч російська еміграція все вперто визнає Українців за Росіян, то певно гіршими від себе, про що свідчить той факт, що скоро з міліона франків, які були зібрані з російських та українських емігрантів у Франції, Українцям признали лише 9,000, а решту, за дозволом Офісу, забрали собі Москалі.

Потяг.

— Слухай, Василю, чого ти не женишся з Іркою? Таж ти казав, що маєш до неї великий потяг.

— Та потяг то ще маю, лише льокомотива щось зіпсувалася.

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, ЩО Є ВЛАСНИКАМИ АВТОМОБІЛЯ.

Адміністрація „Свободи" прохає всіх тих, що є власниками автомобіля, а зокрема тих, що мають авта виробу FORD і CHEVROLET, щоб виповнили нижче поданий квестіонар.

Виповняючи цей квестіонар, ви поможете адміністрації „Свободи" дістати від автомобільних компаній оголошення.

Квестіонар просимо слати на адресу „Свободи"

„SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

NAME
Імя

ADDRESS
Адреса

MAKE OF CAR
Назва (виріб) авта

ENGINE NUMBER — SERIAL NUMBER
Число мотора — Число серії

DATE OF PURCHASE
Дата купна

ПАНЦИРНИМ ПОЇЗДОМ НА ФАЗАНИ.

Величезна скількість фазанів. — Небезпека для товстих ловців.

Відомо є, що Манджурія це країна, в якій живе дуже багато фазанів. Є там їх так багато, як наприклад в інших країнах горобців.

А всеж нема багато печені з фазанів, а коли й є, то дуже дорога. Ця дорожнеча походить від того, що не так легко піти на лови на поля, в яких зрештою дуже багато фазанів. І коли ловець відважиться вибратись на ці лови, то своїм лаштунком пригадує радше вояка із світської війни: він озброєний від ніг до голови.

Смішно звучить, коли сказати, що на такі лови мусить ловець вибиратися панцирним поїздом. А воно таки так є. Це знову походить звідси, що терени з фазанами є далеко від Харбіна, де є біді ловці, а щоби до них дістатися, треба їхати поїздом. Та кожна подорож поїздом може бути дуже небезпечна для життя. Можемо собі це уявити, коли читаємо про напади бандитів на поїзди. Саме в околицях, що є дуже багаті в фазани, живе племя Хунхузів, що є найнебезпечнішими залізничими бандитами. Це племя має цікавий погляд на людей: чим людина товстіша, тим вона багатша, тому треба ловити товстих людей, бо від них можна дістати великий окуп.

Вже довго в Манджурії комунікація відбувається так: Насамперед іде панцирний поїзд. Цей панцирний поїзд, то звідун: він перший запускається в бій з напасниками, а коли шини ушкоджені, то буде менша катастрофа, бо в панцирному поїзді є лише стільки людей, скільки найконечніше потрібно. В особовому поїзді дуже цікаво. Коли це прогульковий поїзд, тоді вагони справжня мішанина всіх рас. Вечні маліб добру нагоду для студіювання членів поодиноких рас, заступлених тут. Всі вони мають одно спільне: горівку. Кожний має у кишені фляшку горівки, якою покріпляється. Чужинці не є виставлені на великі неприємности. Вистане, як вилегітимується візитівкою, бо вона має майже таку саму вартість як залізничий білет. Тому пердовсім радою для чужинця буде, щоб узяв зі собою досить візитівок, бо вони йому роблять службу як найліпший провідник по гостинницях, прилюдних льокалях і всюди. Ніхто в світі не має такого пошанівку для візитівок, як Китаєць і взагалі син Далекого Сходу.

Хоч які небезпечні є Хунхузи для поїздів, усеж часто не нападають на ловців. Це знову походить від їх примітивного погляду на людей. Вони думають, що ловці не є багаті люди, що вони вибираються на лови не із замилування, лише з біди, щоби мати що зїсти або щоби зловлені фазани продати. А фазан важить до шість фунтів! Тому не чіпають ловців, лише пускають їх, хай собі йдуть своєю дорогою. Самособою, не нападають на ловців тоді, як вони самі вибираються на лови. Колиж бачать, що ловці вибралися в товаристві, що тубземці носять торби та помагають при ладуванні рушниці, тоді таки нападають, при чому — як уже згадано, — ловлять товстих.

НА ГЕРЦЬ!

Гейже, гейже, всі охочі,
Що за плота би стріляли,
Всі ви, що на свого брата
За бездурно би скакали, —

Всі, в язиці оборотні,
Всі ви, вічні мальконтенти,
Всі, що звикли гнути спини,
„Злої долі" пацієнти, —

Всі, що пливаєте сміло,
Йдете все на бистру воду...
І „до ціли" все ведете
„Ковчег" рідного народу...

Всі, що копати навчились,
Але свого, не чужого, —
Всі, що до своєї кліки
Не допустите нікого,

Покажіть, що хто з вас вміє,
Виходіть сюди, на герць!
(Хай Антонич доримує,
Що хрущем в землі зимує!)

Покажіть, хто з вас потрапить
Хоч раз стрельнуть не-дурниЦю,
Хто з вас хоч рів перескочить
На сухе, а не в мазницю, —

Хто бодай раз не язиком,
А собою добре зверне,
Зігне спину і покаже,
Яке в нього все мізерне, —

Хто бодай раз тут зуміє
Аж до берега доплисти —
Матиме потому право
Вести нарід свій на чисте...
(„Комар")

(Юр-Мур).

ДУХИ ПРОПАЛИ.

Практичний і добрий спосіб придумав був у 18-му столітті комендант Пранк у Зальцбурзі, щоб вилікувати своїх вояків із окультистичних нахилів. Йому сказали, що вояки на варті та на стійці часто бачать духів. Ті вістки скоро поширилися по всьому місті й затривожили людей.

На це комендант сказав проголосити приказ, що кожний вояк, який побачить духа або примару, дістане сто буків. Якстій пропали духи й уже більше не чули про них.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 6-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, у гали церковній, 7 Карсон вул. С. С. Всі члени повинні явитися, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглі довги, або будуть суспендовані. Пригадуємо членам, щоб привели з собою бодай по одному новому членови і вписали до У. Н. Союза. Вступ вільний. — Іван Войтович, предс.; Дмитро Василик, секр. і кас.

БІЛКС-БЕРІ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 6-го жовтня, зараз по Сл. Божій, у галі парафіяльній. Просимо членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо тих членів, що довгують, щоб вирівнали свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Петро Мальборський, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Подаємо до відома всім членам відділу 288, що надзвичайні збори відбудуться дня 6-го жовтня, точно в годині 7-мій вечір, в Українській Гали. Кождий член, чи платить до каси хорих чи ні, має обовязок прийти на ті збори, бо є важна справа до полагодження. — Т. Данилюк, рпедс.; М. Брус, кас.; І. Малицький, секр.

ФІЛЬОСОФ, ДОЩ І ЩІТОЧКА ДО ЗУБІВ.

Німецький фільософ Р. Г. Льоце (1817-1844) був раз у приятелів у Гетінгені на вечері. Задержався до пізної ночі. Нараз пустився гарний дощ, що падав усю ніч. Тому, що старий фільософ мешкав на другому кінці міста, господарі просили Льоце, щоб уже заночував у них. Фільософ згодився. Та як вийшли інші гості, заприміттили господарі, що й Льоце десь пропав. Ждали, та не могли діждатися фільософа, тому пішли спати. Та нараз, за дві години почули, що хтось дзвонить сильно дзвінком від брами. Вийшли й побачили під брамою на дощі старого фільософа Льоце, з клунком під пахою. Здивовано та клопітливо видивилися на нього. Фільософ усміхнувся щиро та сказав: „Ви були такі добрі переночувати мене. Тому я пішов до себе до дому, щоб принести собі нічну сорочку, та щіточку від зубів".

Два світи.

— Ти сказав, що я є твоїм світом, а тимчасом залицяєшся до тої язикатої Марійки.

— Алеж бо є два світи: старий світ і новий світ.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(133)

Із певною себе гнучкістю Тарзан ніс дріжучу Ронду по височенним збочу скали аж на долину. „Ось там наша виправа! Вони вже покінчили завдання!" — закричала Ронда, показуючи в сторону рівнини. І розплакалася з радости. І справді, фільмове товариство вже осягнуло свою мету.

Балза, дика дівчина, видивилася на хвилину, бо й вона побачила на долині рухливу сцену. Опісля почала дальше сходити за Тарзаном. Вона тепер пішлаб за ним усюди, куди лише він її повів би. Згідно із звичаями в джунглях, вона належала до нього. Бо чиж то він не відбив її від другого самця?

Вкінці отся трійка ступила на справжню землю і подалася до табору. Вартовий побачив їх заздалегідь і почав кричати. Негайно ціла ватага людей вийшла напроти них, щоб їх привитати. „Ох, що це за добряга отсей наш давній Стенлі", викрикували вони. Вони були певні, що це Стенлі Обровський, львиний чоловік з фільмового світа.

Тарзан був радий, що злучив назад Ронду з Билем Вестом. Кожний цілував Ронду, а Наомі поцілувала людину, про котру була певна, що це її Стенлі. Саме тоді Балза закликала: „Він мій! Ти не можеж його мати!" І з диким негодуванням вона кинулася на Наомі.